

DOSSIER EDUCATIU

VISITES ESCOLARS D'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA AL MACBA

“L’herència immaterial. Assajant des de la Col·lecció”.

L’objectiu d’aquest dossier és proporcionar-vos la informació necessària perquè pugueu preparar les visites al museu amb antelació, i aprofundir posteriorment a l’aula en tots els aspectes que us hagin semblat interessants. En primer lloc trobareu algunes indicacions i, després, un apartat amb una descripció detallada del desenvolupament de les visites.

Indicacions

- Us agraïem que sigueu puntuals. Si feu tard no podrem allargar la visita perquè tingui la durada prevista, ja que això afectaria les visites posteriors concertades amb altres grups.
- L’activitat es desenvolupa íntegrament a les sales del museu; per això, pot ser que coincideixi amb altres grups durant la visita.
- Quan les visites es fan amb diversos grups alhora, encara que siguin de la mateixa escola, el més probable és que no segueixin el mateix recorregut ni comentin les mateixes obres. Això permet fer més fluid el trànsit per les sales i millorar l’atenció als alumnes. El fet de no veure les mateixes obres no és cap inconvenient, sinó que és una oportunitat per posar en comú el que s’ha vist i, entre tots, enriquir el diàleg.
- En cas que en el vostre grup hi hagi cap alumne amb necessitats educatives especials, us agraïem que ens ho comuniqueu abans de fer la visita, per poder preparar-la amb antelació i valorar si pot ser recomanable fer servir cap material didàctic específic que no es trobi habitualment a les sales.
- Us demanem que col·laboreu amb els educadors i els agents de seguretat del museu per tenir cura dels nens a les sales, i també que mireu de conscienciar-los a l’escola de la necessitat de no tocar les obres exposades ni acostar-s’hi massa. També us demanem que vetlleu perquè siguin respectuosos amb el material didàctic de suport que s’empra durant la visita.
- Els educadors miren d’adreçar-se als nens pel nom. Si no hi teniu inconvenient, feu que portin algun element identificatiu.
- Els grups que hagueu fet el projecte Expressart, tindreu l’ocasió de veure en directe al museu algunes de les obres que heu vist en l’interactiu, com també altres obres d’alguns dels artistes que en formen part. Més avall, us indiquem quins són aquests artistes i amb quins objectes de la caixa Expressart es relacionen. Així, podreu preparar les activitats que us interessin.

Cildo Meireles *Imensa* 1982

Com funcionen les visites

Les visites es fan amb un educador del museu que guia el grup per les sales i comenta una selecció d'obres que s'hi exposen. Els recorreguts s'adapten a les diverses edats, i tenen un format obert i flexible per tal de respondre a les inquietuds dels nens i atendre la curiositat que els generen algunes peces. No es descarta, doncs, que comentin alguna obra que no estava prevista inicialment.

Amb els alumnes d'educació infantil, es planteja un recorregut que pot variar entre cinc i set obres. A primària, el nombre d'obres que es comenten va incrementant progressivament a mesura que es puja de cicle, i s'ajusta tenint en compte l'atenció i l'interès que mostren els alumnes.

Durant el recorregut està previst fer servir material didàctic de suport, que permet fer activitats pràctiques de tipus creatiu i experimental amb diversos objectius:

- 1- Possibilitar que els alumnes puguin tocar alguns dels materials que formen part de les obres i interactuar-hi i experimentar la sensació que produeixen, ja que les obres que s'exposen no es poden tocar directament.** Activitats relacionades amb obres d'Antoni Tàpies, Carlos Pazos, Katalin Ladik i Jana Sterbak.

Carlos Pazos *Mi pathos doy* 1981 (1992)

Antoni Tàpies *Rinzen* 1992-93

- 2- Possibilitar que els nens desenvolupin de manera lúdica i experimental senzills procediments de treball que els acostin als mètodes que empren els artistes per fer les obres.** Activitats relacionades amb obres d'Antoni Tàpies, Dieter Roth i Richard Hamilton, i Jana Sterbak.

Antoni Tàpies *Rinzen* 1992-93

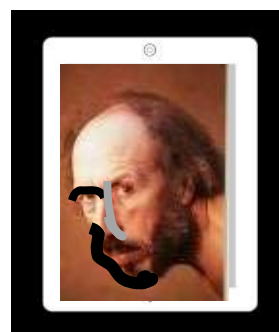
Els nens podran experimentar individualment el procediment que emprà Tàpies en algunes de les seves obres matèriques, que consisteix a gratar una pasta que ell prepara, quan està tova, per fer-hi emergir dibuixos que queden gravats. Els nens podran dibuixar, amb l'ajuda d'un punxó rom de fusta, sobre la superfície d'unes capsetes plenes d'una pasta feta de plastilina i pols de marbre, pols com la que utilitza l'artista per fer les seves particulars barreges.

Dieter Roth i Richard Hamilton *INTERFACES 25 i 26* 1977

Dieter Roth i Richard Hamilton *INTERFACES 53 i 54* 1977

Utilitzant l'iPad, els alumnes tindran la ocasió de divertir-se com van fer aquest parell d'artistes, Richard Hamilton i Dieter Roth, treballant en una sèrie de retrats recíprocs alguns dels quals partien de fotografies que després transformaven afegint-hi zones de color amb pintura.

Jana Sterbak *Cones on Fingers* 1979 (1995)

Jana Sterbak, amb unes cintes mètriques, va fer uns ornaments que fan pensar en una mena d'ungles postisses. I els alumnes, què s'imaginarien que podrien fer amb una cinta mètrica? Tindran un minut per pensar-hi i manipular-ne una, i després se'ls convidarà a compartir les idees entre tots i a escenificar els seus *invents*.

- 3- Facilitar l'acostament als conceptes que les obres posen en relleu, tot establint comparacions entre les obres i els materials didàctics de suport a través de la manipulació, el joc, la reflexió i el diàleg. Les activitats estan relacionades amb obres d'Antoni Tàpies i Carlos Pazos.

Antoni Tàpies *Rinzen* 1992-93

Hem creat una particular col·lecció de llitets perquè els nens hi interactuïn i, tot jugant, explorin diversos conceptes relacionats amb l'obra *Rinzen*, mot japonès que es tradueix per 'despertar sobtat'.

Antoni Tàpies *Rinzen* 1992-93

Prenent com a referència una altra part de la mateixa obra d'Antoni Tàpies, situada en una terrassa a l'exterior de l'edifici, es convidarà els alumnes a manipular un conjunt de cadiretes i disposar-les de diverses maneres, per tal d'entendre els significats que emergeixen de la ubicació en l'espai dels elements que componen aquesta obra i, per extensió, de qualsevol obra d'art.

Els materials didàctics de suport estan vinculats, com heu pogut veure i llegir, a obres i artistes determinats i, per tant, l'ús pot variar segons el recorregut que facin els grups per les sales del museu i també segons les edats dels nens.

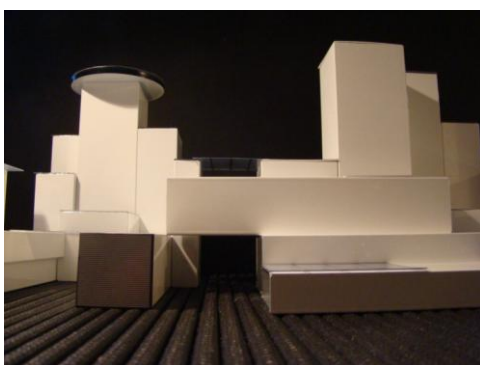
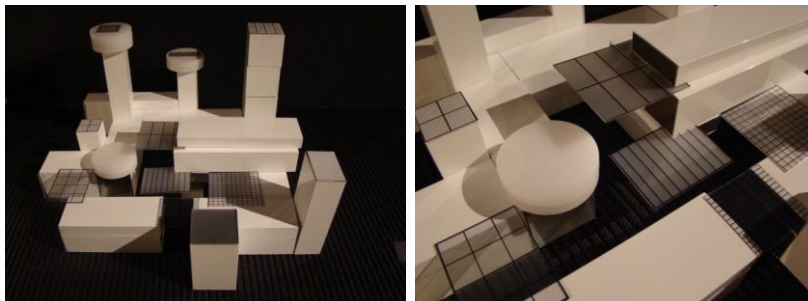
Cloenda de la visita

Quan s'acaba el recorregut per les sales, es proposa una activitat a l'atri amb tot el grup, que és diferent segons les edats però que parteix de la idea comuna de construir un museu, físicament i conceptualment.

Amb els nens d'educació infantil i de cycle inicial de primària es planteja un exercici que pren com a referència l'espai arquitectònic del museu. Se'ls convida a observar l'espai fent servir unes peces de construcció inspirades en els elements que Richard Meyer emprà d'una manera recurrent en els edificis que construeix, i a percebre'n els aspectes més rellevants, com ara les línies rectes; els volums geomètrics; l'ús de materials transparents i translúcids que permeten l'entrada de la llum, directa o indirectament, i contribueixen a crear una sensació de connexió i continuïtat entre l'interior i l'exterior de l'edifici, etc. Les peces, que consisteixen en uns tubs d'alumini quadrangulars de mides diferents, proporcionen una visió gairebé màgica quan s'hi miren les coses a través.

Aquestes peces també serviran per construir un museu o un altre edifici entre tots els nens del grup, que hauran d'anar prenent decisions sobre com col·locar-les i distribuir-les tenint presents la mida, l'alçada, el pes, l'equilibri i tot allò que hagin observat. El joc de construcció disposa d'altres materials complementaris. Les possibilitats són infinites...

Els nens també podran experimentar les diferències que hi ha entre els materials opacs, translúcids i transparents tot manipulant uns senzills mostraris.

La proposta d'activitat per als nens de cicle mitjà i superior, com també per als grups de primer cicle d'ESO (d'aquests últims, només els que vinguin a fer una visita vinculada al projecte Expressart), es planteja com una reflexió final i un exercici creatiu que vol ajudar a recordar i a integrar els continguts que s'han tractat durant la visita d'una manera lúdica i reflexiva. Alguns dels aspectes dels quals es parla a les sales, davant de les obres, són:

- Els artistes fan servir procediments molt diversos per crear les obres i sovint experimenten amb tècniques inèdites provant noves maneres de pintar, de dibuixar, de fer obres tridimensionals, vídeos, instal·lacions, etc., i també música.
- Sovint es concedeix més importància al procediment i a la idea, com també als processos que generen les obres, que no pas al resultat final visible.
- Les obres poden tenir diverses intencions: induir a la reflexió, provocar sorpresa, activar la imaginació, fer crítica, etc.
- Algunes obres demanen que l'espectador tingui un paper actiu que va molt més enllà de la contemplació passiva.

Fent servir uns quants objectes que posarem a la seva disposició, els nois hauran de *construir* el seu propi museu. L'educador anirà plantejant preguntes al voltant d'aquests objectes i

convidarà els alumnes a interactuar-hi; a col·locar-los sobre pedestals; a establir-hi connexions amb les obres que hagin vist a les sales i amb temes d'actualitat; a imaginar els conceptes que poden posar en relleu i parlar-ne; a pensar títols, etc.

Aquests són alguns dels objectes:

Recorregut al web

Si seguiu l'enllaç que trobareu a continuació, podreu veure algunes de les obres que està previst comentar en les visites amb nens d'educació infantil i primària i accedir a informació sobre aquestes obres i els artistes que les han creat. Aquesta selecció no implica que el dia que vingueu al museu veieu totes les peces.

http://www.macba.cat/ca/67929-2014-2015_visites-escolars-deducacio-infantil-i-primaria-al-macba

Grups que hagueu treballat amb el projecte Expressart

A continuació trobareu una llista dels artistes del projecte Expressart que hi ha representats en aquesta presentació de la Col·lecció MACBA. Hem destacat en negreta els que hi exposen obres que formen part de l'interactiu del projecte, i n'hem afegit una imatge.

Joan Brossa
Perejaume
Cildo Meireles
Carlos Pazos
Dieter Roth
Katalin Ladik
Pere Noguera
Jana Sterbak
Matt Mullican

Antoni Miralda
Antoni Tàpies
Lawrence Weiner
Ignasi Aballí
Francesc Torres
Eulàlia Valldosera
Muntadas
Bruce Nauman

C. Meireles

P. Noguera

K. Ladik

J. Sterbak

M. Mullican

A. Tàpies

L. Weiner

Els objectes del projecte Expressart que es relacionen amb aquests artistes i les obres que podreu veure són:

Els artistes que no hem destacat en negreta també pertanyen al projecte, i trobareu obres seves a l'interactiu. No obstant això, les peces que s'exposen d'ells al museu són diferents de les que estan vinculades al projecte Expressart. Algunes es veuran durant la visita i es proposaran activitats per fer al seu voltant. Durant el recorregut, també es comentaran obres d'artistes que no formen part del projecte.

Exceptuant els objectes que hem marcat amb una estrellita vermella a sobre, tots els altres es vinculen d'una manera o una altra als artistes i les obres que s'exposen al museu. Això no vol dir, però, que es puguin veure tots aquests objectes.

